

OPIEKUNOWIE OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

**Analiza porównawcza zbioru zawodów
w Polsce i Ukrainie**

Nr 2/2023

Funded by
the European Union

 IOM
UN MIGRATION

Funded by
the European Union

OPIEKUNOWIE OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

**Analiza porównawcza zbioru zawodów
w Polsce i Ukrainie**

Nr 2/2023

Warszawa 2023

Niniejszy dokument został opracowany dzięki wsparciu finansowemu Unii Europejskiej.

Poglądy w nim wyrażone nie mogą być w żaden sposób traktowane jako odzwierciedlenie oficjalnej opinii Unii Europejskiej.

Analiza porównawcza została przeprowadzona w ramach projektu *Wsparcie techniczne w celu ułatwienia integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich w Polsce, w tym uciekających z Ukrainy*, którego celem jest wsparcie władz polskich w zapewnieniu osobom uciekającym przed wojną sprawnego i skutecznego dostępu do procedur i usług publicznych w zakresie integracji społecznej i zawodowej.

Projekt został sfinansowany przez Unię Europejską w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego zarządzanego przez Komisję Europejską (Dyrekcja Generalna ds. Wspierania Reform Strukturalnych – DG Reform). Przy realizacji projektu IOM współpracowało z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej.

Niniejsza broszura jest materiałem poglądowym informującym o różnicach i podobieństwach między polskimi a ukraińskimi zawodami w danym obszarze oraz o możliwych ścieżkach uznania kwalifikacji w Polsce w ramach określonej działalności zawodowej. Powstała ona w wyniku analizy porównawczej i zawiera odniesienia do właściwych instytucji i procedur. Broszura nie jest instrukcją uznawania kwalifikacji zawodowych ani dokumentem prawnym.

Materiał zawarty w broszurze został skonsultowany z właściwymi ministerstwami i środowiskami zawodowymi.

Zawarte tu informacje odnoszą się do stanu prawnego na lipiec 2023 r.

SPIS TREŚCI

Jak korzystać z broszury	7
Kluczowe pojęcia i skróty	11
1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZBIORU	15
1.1. Nazwy i kody grup zawodów opisanych w zbiorze	15
1.3. Mapa zbioru	18
2. ANALIZA PORÓWNAWCZA POSZCZEGÓLNYCH ZAWODÓW W ZBIORZE	21
2.1. (PL) Asystent osoby z niepełnosprawnością • (UA) Asystent osób z niepełnosprawnościami (Супроводжувач осіб з обмеженими можливостями)	22
2.1.1. Dane identyfikacyjne zawodu	22
2.1.2. Podobieństwa i różnice	22
2.1.3. Opis zadań zawodowych	22
2.1.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	24
2.1.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Asystent osoby z niepełnosprawnością	25
2.2. (PL) Opiekun osoby starszej • (UA) Technik pracy socjalnej (Соціальний робітник)	26
2.2.1. Dane identyfikacyjne zawodu	26
2.2.2. Podobieństwa i różnice	26
2.2.3. Opis zadań zawodowych	26
2.2.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	29
2.2.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Opiekun osoby starszej	29
2.3. (PL) Opiekun medyczny • (UA) Młodsza pielęgniarka ze specjalnością opieka nad chorymi (Молодша медична сестра з догляду за хворими)	30
2.3.1. Dane identyfikacyjne zawodu	30
2.3.2. Podobieństwa i różnice	30
2.3.3. Opis zadań zawodowych	31
2.3.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	33
2.3.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Opiekun medyczny	33

2.4.	(PL) Opiekun w domu pomocy społecznej • (UA) Technik pracy socjalnej (Соціальний робітник pielęgniarка / młodsza pielęgniarка)	34
2.4.1.	Dane identyfikacyjne zawodu	34
2.4.2.	Podobieństwa i różnice	34
2.4.3.	Opis zadań zawodowych	34
2.4.4.	Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	35
2.4.5.	Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Opiekun w domu pomocy społecznej	36
2.5.	(PL) Opiekunka środowiskowa; (PL) Siostra PCK • (UA) Specjalista w zakresie środowiskowej pomocy społecznej – Фахівець із соціальної допомоги вдома	37
2.5.1.	Dane identyfikacyjne zawodu	37
2.5.2.	Podobieństwa i różnice	37
2.5.3.	Opis zadań zawodowych	38
2.5.4.	Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	41
2.5.5.	Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Opiekunka środowiskowa oraz Siostra (PCK)	42
2.6.	(PL) Opiekunka domowa • (PL) Osoba do towarzystwa	43
2.6.1.	Dane identyfikacyjne zawodu	43
2.6.2.	Podobieństwa i różnice	43
2.6.3.	Opis zadań zawodowych	43
2.6.4.	Kwalifikacje i inne wymagania niezbędne / preferowane	46
2.6.5.	Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Opiekunka domowa oraz (PL) Osoba do towarzystwa	46
2.7.	(PL) Pracownik socjalny • (UA) Pracownik socjalny – Соціальний працівник • (UA) Specjalista w zakresie pomocy społecznej – Фахівець із соціальної роботи	47
2.7.1.	Dane identyfikacyjne zawodu	47
2.7.2.	Podobieństwa i różnice	47
2.7.3.	Opis zadań zawodowych	48
2.7.4.	Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	53
2.7.5.	Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Pracownik socjalny	54
	Podstawy prawne i inne źródła	55

JAK KORZYSTAĆ Z BROSZURY

Broszura zawiera informacje o 15 polskich i ukraińskich zawodach i specjalnościach w zbiorze *Opiekunowie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami*.

Pełna lista opisanych zawodów i specjalności znajduje się w pkt 1.2. tej broszury.

CZĘŚĆ PIERWSZA: MAPA ZBIORU

W części pierwszej znaleźć można **informacje** odnoszące się do całego zbioru, **które pozwalają ustalić ogólne podobieństwa i różnice pomiędzy zawodami** opisanymi w zbiorze. Jest to **rodzaj mapy**, która umożliwia znalezienie:

- **ZAWODÓW BARDZO PODOBNYCH** – czyli takich, które mają zbieżny zakres zadań zawodowych, a do ich wykonywania wymagane / preferowane są podobne kwalifikacje;
- **ZAWODÓW POKREWNYCH** – podobnych, ale różniących się od siebie w znaczący sposób (podobieństwo zakresu zadań zawodowych lub wymaganych / preferowanych kwalifikacji).

Część ta zawiera:

- **informację o usytuowaniu** opisywanych zawodów **w klasyfikacjach** (krajowych i międzynarodowych)
- **ogólne porównanie zadań zawodowych** w opisywanych zawodach
- **odniesienie do** wymaganych (lub rekomendowanych) **poziomów wykształcenia** dla opisywanych zawodów – według krajowych ram kwalifikacji (NQF), uzgodnionych z europejskimi ramami kwalifikacji (ERK/ EQF).

CZĘŚĆ DRUGA: SZCZEGÓŁOWE PORÓWNANIE

W części drugiej pojedyncze zawody i specjalności zostały zestawione w pary lub większe grupy, w ramach których możliwe było dokonanie szczegółowego porównania.

W tej części znaleźć można:

- **szczegółowe porównanie** typowych **zadań zawodowych**
- **opis kwalifikacji** wymaganych (lub preferowanych) w danym zawodzie
- **ścieżkę dostępu do** danego **zawodu w Polsce**, ze szczególnym uwzględnieniem obecnych ułatwień dla osób z Ukrainy objętych ochroną tymczasową.

WAŻNE

Porównując poszczególne polskie i ukraińskie zawody warto wziąć pod uwagę nie tylko zakres zadań zawodowych czy kwalifikacje formalne. Dla pełnego obrazu warto dodatkowo wziąć pod uwagę staż pracy i doświadczenie danej osoby, które w Ukrainie mogą się wiązać z uzyskaniem kolejnego stopnia rozwoju zawodowego. Stopnie te zwane są *kategoriami kwalifikacji*. Dopiero to pozwoli określić – w każdym indywidualnym przypadku – ścieżkę dostępu do danego zawodu lub wskazać możliwości podjęcia pracy w ramach zawodu lub zawodów pokrewnych.

Ścieżka dostępu do danego zawodu w Polsce **może się znacząco różnić w zależności od** tego czy jest to:

- **ZAWÓD REGULOWANY**, czyli zawód, którego nie można wykonywać bez spełnienia określonych warunków, opisanych w odrębnych przepisach
- zawód, w którym wyodrębniono określone kwalifikacje (tzw. *kwalifikacje w zawodzie* lub *kwalifikacje cząstkowe*); pracodawcy mogą wymagać lub preferować osoby, które posiadają oficjalne potwierdzenie posiadania tych kwalifikacji
- inny zawód – zawód, w przypadku którego mowa być może w całości o *kwalifikacjach rynkowych*; dostęp do niego zależy całkowicie od aktualnych wymagań na rynku pracy, czyli oczekiwań pracodawców.

Obywatel Państwa Trzeciego może uzyskać dostęp do danego zawodu w Polsce **poprzez**:

- **formalne uznanie dokumentu potwierdzającego posiadanie kwalifikacji** – na drodze (a) uzyskania równoważności dokumentu na podstawie umów i porozumień międzynarodowych jeśli takie obowiązują lub (b) nostryfikację dyplomu,

- **walidację kwalifikacji i umiejętności** – sprawdzenie czy dana osoba posiada określone kwalifikacje, poprzez zdanie egzaminu lub przejście innej formy sprawdzenia.

	FORMALNE UZNANIE DOKUMENTU POTWIERDZAJĄCEGO KWALIFIKACJE	WALIDACJA KWALIFIKACJI I UMIEJĘTNOŚCI
OPIS PROCEDURY	<p>Uznanie równoważności dokumentu z polskim odpowiednikiem (jeśli są odpowiednie umowy międzynarodowe):</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza NAWA – na stronie NAWA można wypełnić formularz weryfikacyjny (Kwalifikator) • czas realizacji: 60 dni od daty wpłynięcia zgłoszenia. <p>Nostryfikacja dyplomu potwierdzającego wykształcenie wyższe (6–8 NQF):</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonują jej uczelnie wyższe • procedura jest odpłatna • ustawowy termin trwania procedury nostryfikacji: 90 dni od złożenia formalnie poprawnego wniosku. <p>Więcej informacji o procedurze: NAWA.</p> <p>Formalne uznanie świadectwa szkoły średniej lub pomaturalnej (5–4 ERK/EQF):</p> <ul style="list-style-type: none"> • w praktyce procedurę uznawania świadectw prowadzą Kuratoria Oświaty • obecnie nie ma jednak systemowego rozwiązania w zakresie uznawania świadectw szkolnictwa branżowego dla celów rynku pracy. 	<p>Walidacja może przebiegać w formie, między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzyskania kwalifikacji w systemie szkolnictwa formalnego • ukończenia kursów uzupełniających • złożenia egzaminu. <p>Więcej informacji: ZRK oraz CKE.</p>
ZAWÓD REGULOWANY	konieczna*	może okazać się konieczna
ZAWÓD O KWALIFIKACJACH CZĄSTKOWYCH	rekomendowana	rekomendowana

	FORMALNE UZNANIE DOKUMENTU POTWIERDZAJĄCEGO KWALIFIKACJE	WALIDACJA KWALIFIKACJI I UMIEJĘTNOŚCI
ZAWÓD O KWALIFIKACJACH CAŁKOWICIE RYNKOWYCH	niekonieczna	niekonieczna

***Wyjątki:**

- **tymczasowa ścieżka uproszczona** (rozwiązania w odniesieniu do niektórych zawodów wprowadzone w Ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, Dz.U. 2023 poz. 103.)
- **(niektóre) świadectwa i dyplomy uzyskane w Ukrainie przed 20.06.2006 r.** są uznawane za równoważne z polskimi dokumentami.

KLUCZOWE POJĘCIA I SKRÓTY

Bakaławr (Бакалавр) – dyplom bakaławra uzyskuje się w Ukrainie po ukończeniu studiów I stopnia, które trwają 4 lata (180–240 ECTS). Stwierdzenie równoważności dyplomu Bakaławra z jego polskim odpowiednikiem jest możliwe w drodze nostryfikacji.

CKE (Centralna Komisja Egzaminacyjna) – instytucja, która, m.in. udziela informacji o sposobie organizacji i przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie.

ESCO – wielojęzyczna klasyfikacja europejskich umiejętności, kompetencji, kwalifikacji i zawodów. Określa i kategoryzuje umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. ESCO jest inicjatywą DG ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, wspieraną przez Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop). Obecnie ma też wersję ukraińskojęzyczną.

ERK / EQF (Europejska Rama Kwalifikacji) – narzędzie, które pomaga w komunikacji i porównywaniu systemów kwalifikacji w Europie. Osiem europejskich poziomów odniesienia opisano w kategoriach efektów uczenia się: wiedzy, umiejętności i kompetencji. Dzięki temu krajowe systemy kwalifikacji, krajowe ramy kwalifikacji (ang. NQF) i kwalifikacje w Europie odniesione są do poziomów ERK. Uczący się absolwenci, organizatorzy kształcenia i szkolenia, pracodawcy mogą dzięki temu lepiej zrozumieć i porównywać kwalifikacje nadawane w różnych krajach i różnych systemach kształcenia i szkolenia (Punkt Koordynacyjny ds. Polskiej i Europejskiej Ramy Kwalifikacji).

Grupa zawodów – sformalizowane (tj. ujęte w międzynarodowych i krajowych klasyfikacjach) zestawienie zawodów.

ISCO – międzynarodowy standard klasyfikacji zawodów wprowadzony przez Międzynarodową Organizację Pracy. Obecnie obowiązuje standard ISCO–08. Ukraina odnosi swoją klasyfikację zawodów do poprzedniej jego wersji, czyli do ISCO–88.

Kwalifikacja – termin, który funkcjonuje zarówno w języku potocznym, jak i jest formalnie ujęty w polskich przepisach, na przykład, w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. 2020 poz. 226). Nie ma jednak zgodności co do jego precyzyjnego znaczenia. W różnych aktach prawnych jest on różnie ujmowany, a niektóre ustawy odnoszą się do niego bez podawania jego zakresu. Słowem, definicja kwalifikacji wymaga jeszcze ujednoczenia w polskim prawodawstwie (Sławiński, 2017). Dla potrzeb tego projektu zdecydowano się przyjąć szerokie, bliskie potocznemu, rozumienie terminu kwalifikacja (zawodowa), tj. jako obejmujące wszelkie formalnie opisane wymagania konieczne lub preferowane do podjęcia pracy w danym zawodzie czy specjalności. W tym ujęciu może się więc termin ten odnosić zarówno (w pewnym

przynajmniej zakresie) do efektów kształcenia (wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych), jak i uprawnień zawodowych. Takie podejście jest determinowane koniecznością porównania w ramach projektu *Techniczne wsparcie w celu ułatwienia integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich w Polsce, w tym osób uciekających z Ukrainy* dwóch dalece odmiennych systemów: polskiego i ukraińskiego, w tym ostatnim przypadku systemu, który przechodzi obecnie istotne przekształcenia. Szczegółowe uzasadnienie takiego ujęcia terminu kwalifikacja zawiera raport podsumowujący projekt. Warto jednak tu podkreślić, że tam gdzie przywołujemy w naszej analizie porównawczej takie terminy jak: kwalifikacje uregulowane lub rynkowe, pełne, częściowe czy kwalifikacje w zawodzie, mają one znaczenie określone w polskich przepisach i są użyte w odniesieniu do polskiego systemu opisu zawodów i kwalifikacji.

Kwalifikacje częściowe – wszystkie kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, które nie są kwalifikacjami pełnymi. Mogą być one tworzone zarówno w systemach oświaty i szkolnictwa wyższego, jak i poza nimi. W ich przypadku zakres wymaganych efektów uczenia się jest z zasady węższy niż w przypadku kwalifikacji pełnych. Na ogół wymagania te są związane z wyraźnie określonym rodzajem działalności. Do kwalifikacji częściowych nadawanych w systemie oświaty zalicza się, m.in. **kwalifikacje w zawodzie** (potwierdzone świadectwem) (Sławiński, 2017).

Kwalifikacje pełne – kwalifikacje, które są nadawane wyłącznie w ramach systemu oświaty po ukończeniu określonych etapów kształcenia oraz w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po ukończeniu kształcenia specjalistycznego, studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich oraz po uzyskaniu stopnia doktora w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2016 poz. 64).

Kwalifikacje rynkowe – kwalifikacje nieuregulowane przepisami prawa, których nadawanie odbywa się na zasadzie swobody działalności gospodarczej (Dz.U. 2020 poz. 226).

Kwalifikacje uregulowane – kwalifikacje ustanowione odrębnymi przepisami, których nadawanie odbywa się na zasadach określonych w tych przepisach, z wyłączeniem kwalifikacji nadawanych w systemie oświaty oraz systemie szkolnictwa wyższego i nauki (Dz.U. 2020 poz. 226).

Kwalifikacje w zawodzie – wyodrębniony w danym zawodzie zestaw oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza świadectwo wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie jednej kwalifikacji. Uwaga: należy odróżniać kwalifikację w zawodzie od kwalifikacji zawodowych (potwierdzanych odpowiednim dyplomem). Do uzyskania dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe – w zależności od zawodu – może być wymagane uzyskanie jednej lub kilku kwalifikacji w zawodzie. Ta sama kwalifikacja w zawodzie może być wymagana w kilku różnych zawodach (Sławiński, 2017).

Młodszy bakaławr – dyplom młodszego bakaławra uzyskuje się w Ukrainie po ukończeniu studiów w krótkim cyklu, które trwają 2 lata (120 ECTS). Dyplom ten nie ma odpowiednika w polskim systemie szkolnictwa wyższego. W Ukrainie średnie szkoły zawodowe zostały włączone do systemu szkolnictwa wyższego i w związku z tym wydawane przez nie dyplomy Młodszego

bakaławra są tam uważane za dokumenty poświadczające ukończenie edukacji na poziomie wyższym. Z tego też powodu nie mogą być one traktowane w Polsce jako świadectwa szkolne uzyskane za granicą, o których mowa w art. 93 ustawy o systemie oświaty. W polskich szkołach wyższych nie prowadzi się tego typu kształcenia, więc nie ma możliwości stwierdzenia równoważności dyplomów Młodsze bakaławra lub Młodsze specjalisty z dyplomami wydawanymi przez polskie uczelnie w drodze nostryfikacji (ENIC–NARIC Polska, 2023).

Młodszy specjalista (Молодший спеціаліст) – przed reformą systemu edukacji z 2014 r. kształcenie na studiach krótkich obejmowało 3–4 lata na podbudowie 9–letniej szkoły albo 2–3 lata na bazie 11–letniej pełnej szkoły średniej i kończyło się w Ukrainie dyplomem Młodsze specjalisty. Ostatni nabór na studia prowadzące do jego uzyskania nastąpił w 2019 r. Obecnie dyplom Młodsze specjalisty potwierdza ten sam poziom wykształcenia co dyplom Młodsze bakaławra. Żaden z nich nie ma odpowiednika w polskim systemie szkolnictwa wyższego. W Ukrainie średnie szkoły zawodowe zostały włączone do systemu szkolnictwa wyższego i w związku z tym wydawane przez nie dyplomy Młodsze specjalisty lub Młodsze bakaławra są tam uważane za dokumenty poświadczające ukończenie edukacji na poziomie wyższym; dlatego nie mogą być one traktowane w Polsce jako świadectwa szkolne uzyskane za granicą, o których mowa w art. 93 ustawy o systemie oświaty. W polskich szkołach wyższych nie prowadzi się tego typu kształcenia, więc nie ma możliwości stwierdzenia równoważności dyplomów Młodsze bakaławra lub Młodsze specjalisty z dyplomami wydawanymi przez polskie uczelnie w drodze nostryfikacji (ENIC–NARIC Polska, 2023).

Nostryfikacja – procedura prowadząca do ustalenia polskiego odpowiednika zagranicznego dyplomu. Nostryfikacji podlega dyplom ukończenia studiów za granicą, który nie może być uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu na podstawie umowy międzynarodowej określającej równoważność (NAWA).

PRK (Polska Rama Kwalifikacji) – krajowa NQF (National Qualification Framework). Składa się na nią opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji (...) sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach (Dz.U. 2020 poz. 226).

Specjalista (Спеціаліст) – przed wprowadzeniem reformy systemu edukacji w 2014 r., dyplom specjalisty był wydawany w Ukrainie po ukończeniu studiów jednolitych oraz niektórych kierunków studiów II stopnia. Ostatni nabór na kształcenie prowadzące do jego uzyskania nastąpił w 2016 r. Obecnie tytuł ten jest w Ukrainie uznawany za równoważny z tytułem magistra. W Polsce zarówno dyplom magistra jak i specjalisty wydany w Ukrainie przed dniem 20 czerwca 2006 r. jest uważany za równoważny z polskim odpowiednikiem na podstawie umów międzynarodowych. W przypadku dokumentów wydanych później konieczna jest ich nostryfikacja (ENIC–NARIC Polska, 2023).

Specjalność – wynik podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część zadań o podobnym charakterze (związanych z wykonywaną funkcją lub przedmiotem pracy), wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności, zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki (DRP MRiPS, 2023).

Ukraińska Rama Kwalifikacji – krajowa NQF (National Qualification Framework) – została wprowadzona w 2011 r. W 2020 r. jej poziomy zostały dostosowane do ERK/EQF (Europejskiej Ramy Kwalifikacji), choć nadal istnieją między nimi różnice (European Training Foundation, 2023). Odniesienia do ERK / EQF jakie pojawiają się w tej analizie mają więc czasem charakter orientacyjny.

Uprawienie zawodowe – podstawowy element prawa podmiotowego, który wiąże się z faktem posiadania określonego zawodu. W praktyce wyróżnienie uprawnień zawodowych następuje w przypadku występowania zawodów regulowanych, czyli tam, gdzie stawiane są warunki przystąpienia do zawodu (Hasła LEX, na: profinfo.pl).

Walidacja – sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji (Dz.U. 2020 poz. 64).

Zawód – zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kompetencji (wiedzy i umiejętności), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki (DRP MRiPS, 2023).

Zadanie zawodowe – wycinek / etap pracy wynikający z pełnionych funkcji i obowiązków, na który składają się określone czynności zmierzające do osiągnięcia celu (Gruza & Hordyjewicz, 2014).

Zbiór zawodów – w kontekście tej analizy rozumiany jest jako pojęcie szersze niż grupa zawodów. Ze względu na różnice występujące pomiędzy międzynarodowymi (w tym unijnymi) klasyfikacjami a klasyfikacją polską czy ukraińską, konieczne stało się znalezienie pojęcia szerszego, tak aby możliwe było dokładne zmapowanie, jakie zawody występują w danym obszarze tematycznym oraz w pełni oddać występujące pomiędzy nimi podobieństwa i różnice.

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – rejestr publiczny (...) ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (Dz.U. 2020 poz. 64).

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZBIORU

1.1. Nazwy i kody grup zawodów opisanych w zbiorze

Zbiór zawodów *Opiekunowie osób starszych i z niepełnosprawnościami* zawiera **wybrane zawody** usytuowane w następujących grupach według krajowych i międzynarodowych klasyfikacji:

POLSKA KLASYFIKACJA ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI NA POTRZEBY RYNKU PRACY – WG STANU NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2023	ISCO-08	ESCO	WEDŁUG OBECNEJ KLASYFIKACJI UKRAIŃSKIEJ (OPARTEJ CZĘŚCIOWO NA ISCO-88)
3412 Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej	3412 Social work associate professionals	3412 Social work associate professionals	3460 Соціальні працівники (Pracownicy socjalni)
5322 Pracownicy domowej opieki osobistej	5322 Home-based personal care workers	5322 Home-based personal care workers	5133 Працівники, що надають індивідуальні послуги на дому, в організаціях соціального обслуговування (Pracownicy świadcząca indywidualne usługi domowe w organizacjach usług społecznych)

POLSKA KLASYFIKACJA ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI NA POTRZEBY RYNKU PRACY – WG STANU NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2023	ISCO–08	ESCO	WEDŁUG OBECNEJ KLASYFIKACJI UKRAIŃSKIEJ (OPARTEJ CZĘŚCIOWO NA ISCO–88)
5321 Pomocniczy personel medyczny	5321 Health care assistants	5321 Health care assistants	5132 Працівники з надання послуг пацієнтам лікувальних закладів (Pracownicy świadczący usługi na rzecz pacjentów w placówkach opieki zdrowotnej)
5162 Osoby do towarzystwa	5162 Companions and Valets	5162 Companions and Valets	5142 Компаньони та слуги (Osoby towarzyszące i służba)

Broszura nie opisuje wszystkich zawodów, które znajdują się w wyżej wymienionych grupach klasyfikacyjnych, a jedynie te wybrane. Wynika to z metodologii przyjętej dla tej analizy porównawczej. Jej punktem wyjścia były zawody deficytowe na polskim rynku pracy, dla których poszukiwano zawodów bardzo podobnych lub pokrewnych w Ukrainie. Ostatecznie analiza objęła te z nich, dla których istnieją formalne opisy lub standardy zawodowe. Szczegółowe uzasadnienie takiego podejścia zawiera raport podsumowujący komponent *Rynek pracy w projekcie Wsparcie techniczne w celu ułatwienia integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich w Polsce, w tym osób uciekających z Ukrainy*.

1.2. Nazwy i kody poszczególnych zawodów w zbiorze

PL	UA
<ul style="list-style-type: none"> • Asystent osoby z niepełnosprawnością (s) (34120) • Opiekun osoby starszej (s) (341202) • Opiekun medyczny (s) (532102) • Opiekun w domu pomocy społecznej (s) (341203) • Opiekunka środowiskowa (s) (341204) • Siostra PCK (532202) • Opiekunka domowa (532201) • Osoba do towarzystwa (516201) • Pracownik socjalny (341205) 	<ul style="list-style-type: none"> • Супроводжувач осіб з обмеженими можливостями WYMOWA <i>Suprowodżuwacz osib z обмеženymy možlywostiamy</i> TŁUMACZENIE Asystent osób z niepełnosprawnością • Молодша медична сестра з догляду за хворими WYMOWA <i>Mołodsza medyczna sestra z dohledu za chworymy</i> TŁUMACZENIE Młodsza pielęgniarka ze specjalnością opieka nad chorymi • Соціальний робітник WYMOWA <i>Socialnyj robitnyk</i> TŁUMACZENIE Technik pracy socjalnej • Фахівець із соціальної допомоги вдома WYMOWA <i>Fachiweć iz socialnoji dopomohy wdoma</i> TŁUMACZENIE Specjalista w zakresie środowiskowej pomocy społecznej • Фахівець із соціальної роботи WYMOWA <i>Fachiweć iz socialnoji roboty</i> TŁUMACZENIE Specjalista w zakresie pomocy społecznej • Соціальний працівник WYMOWA <i>Socialnyj praciwnyk</i> TŁUMACZENIE Pracownik socjalny

1.3. Mapa zbioru

Występują znaczące różnice pomiędzy polskimi a ukraińskimi zawodami związanymi z opieką i wsparciem osób niesamodzielnych, tj. osób z niepełnosprawnościami, chorych czy starszych. W Ukrainie obszar osobistych usług opiekuńczych wydaje się być rozwinięty w mniejszym stopniu niż w Polsce. Oficjalne opisy zawodów ukraińskich umieszczają je przede wszystkim w obszarze wdrażania polityki państwa w zakresie pomocy społecznej. Stanowią więc one bardziej odpowiedniki polskich zawodów z grupy pracowników instytucjonalnej pomocy społecznej czy pracy socjalnej.

Z kolei, dostęp do ich bezpośrednich odpowiedników jest w Polsce utrudniony. Po pierwsze dlatego, że zawód taki jak (PL) Pracownik socjalny nie jest obecnie w Polsce deficytowy (Barometr Zawodów, 2023); po drugie, dostęp do niego oraz kilku zawodów pokrewnych (np. (PL) Specjalisty poradnictwa psychospołecznego i rodzinnego czy (PL) Specjalisty pracy socjalnej) jest możliwy głównie w przypadku posiadania obywatelstwa polskiego. Dodatkowo, niezbędna jest znajomość realiów systemu polskiej pomocy społecznej, tj. prawodawstwa i polityki państwa w tym zakresie.

Możliwe jest jednak podjęcie pracy w zawodach odnoszących się w większym stopniu do sektora osobistych usług pomocowych. Już obecnie istnieje duże podobieństwo zawodów polskiego i ukraińskiego w zakresie asystencji osobie z niepełnosprawnością (OzN). Dodatkowo, niektóre z zawodów w tym obszarze mają w Polsce niski próg wejścia (np. (PL) Opiekunka domowa czy (PL) Osoba do towarzystwa) i opierają się w całości na kwalifikacjach rynkowych. Może to, co prawda, oznaczać pracę poniżej kwalifikacji, jednak, jak pokazuje analiza zawarta w tym zbiorze, istnieje wiele zawodów pokrewnych, w ramach których po ewentualnym uzupełnieniu wiedzy i walidacji kwalifikacji, możliwe będzie podjęcie takiej pracy na polskim rynku, która będzie bardziej zbliżona do posiadanego przez cudzoziemca wykształcenia i doświadczenia zawodowego.

W przypadku (PL) Opiekuna medycznego zostały podjęte prace legislacyjne mające doprowadzić do pełnego uregulowania tego zawodu. Jeśli przepisy takie zostaną wdrożone automatycznie oznaczać to będzie więcej barier w dostępie do niego dla obywateli państw trzecich.

Porównanie ogólnych zadań zawodowych

OGÓLNE ZADANIA ZAWODOWE	(PL) ASYSTENT OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	(UA) ASYSTENT OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	(PL) OPIEKUN OSOBY STARSZEJ	(UA) TECHNIK PRACY SOCJALNEJ	(PL) OPIEKUN W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ	(PL) OPIEKUN MEDYCZNY	(UA) MŁODSZA PIELEŃNIARKA W ZAKRESIE OPIEKI NAD CHORYMI	(PL) OPIEKUNKA ŚRODOWISKOWA	(PL) SIOSTRA PCK	(UA) SPECJALISTA W ZAKRESIE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ	(PL) OPIEKUNKA DOMOWA	(PL) OSOBA DO TOWARZYSTWA	(PL) PRACOWNIK SOCJALNY	(UA) PRACOWNIK SOCJALNY	(UA) SPECJALISTA W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ
	udzielanie pomocy i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu														
planowanie kompleksowego wsparcia															
planowanie wsparcia															
udzielanie pomocy i wsparcia w aktywizacji															
udzielanie wsparcia w leczeniu i rehabilitacji															
poradnictwo / udzielanie informacji															
podejmowanie działań interwencyjnych															
rzecznictwo i mediacja															
sprawowanie opieki nad dziećmi															
opieka nad zwierzętami i mieszkaniem pracodawcy															
prowadzenie dokumentacji															
doskonalenie zawodowe															
nadzór nad innymi pracownikami															

Orientacyjne poziomy wykształcenia wymagane lub preferowane dla danego zawodu według krajowych ram kwalifikacji (NQF), odniesionych do europejskich ram kwalifikacji (ERK/EQF).

	PL	UA
<p>POZIOM 7 NQF</p> <p>kwalifikacje ze szkolnictwa wyższego (np. tytuł magistra/specjalisty)</p>	<p>PRACOWNIK SOCJALNY</p>	<p>TECHNIK PRACY SOCJALNEJ</p>
<p>POZIOM 6 NQF</p> <p>kwalifikacje ze szkolnictwa wyższego (np. tytuł licencjata lub bakawra)</p>		<p>PRACOWNIK SOCJALNY</p>
<p>POZIOM 5 NQF</p> <p>W Ukrainie: kwalifikacje ze szkolnictwa wyższego (tytuł młodszego bakawra/młodszego specjalisty)</p> <p>W Polsce: niektóre kwalifikacje ze szkolnictwa branżowego</p>	<p>OPIEKUN MEDYCZNY</p>	
<p>POZIOM 3–4 NQF</p> <p>kwalifikacje ze szkolnictwa średniego ogólnokształcącego lub (niektóre) z branżowego</p>	<p>ASYSTENT OzN</p>	
	<p>OPIEKUN W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ</p>	
	<p>OPIEKUNKA ŚRODOWISKOWA</p>	<p>ASYSTENT OzN</p>
	<p>OPIEKUN OSOBY STARSZEJ</p>	<p>SPECJALISTA DS. POMOCY SPOŁECZNEJ</p>
		<p>MŁODSZA PIEŁĘGIARKA ZE SPECJ. OPIEKA NAD CHORYMI</p>

2. ANALIZA PORÓWNAWCZA POSZCZEGÓLNYCH ZAWODÓW W ZBIORZE

2.1. (PL) Asystent osoby z niepełnosprawnością • (UA) Asystent osób z niepełnosprawnościami (Супроводжувач осіб з обмеженими можливостями)

2.1.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Asystent osoby z niepełnosprawnością (s) (341201)	Супроводжувач осіб з обмеженими можливостями ВУМОВА <i>Suprowodżuwacz osób z obmeżenymy možlywostiami</i> ТЛУМАЧЕННЯ Asystent osób z niepełnosprawnościami

2.1.2. Podobieństwa i różnice

(PL) Asystent osoby z niepełnosprawnością (PL) i (UA) Asystent osób z niepełnosprawnością to:

ZAWODY POKREWNE

Oba zawody są podobne choć różnią się pod względem wymaganego poziomu kwalifikacji oraz zakresu szczegółowych zadań zawodowych. (PL) Asystent osoby z niepełnosprawnością planuje kompleksowe wsparcie dla OzN lub innej osoby podopiecznej, czego (UA) Asystent osób z niepełnosprawnościami nie ma w wykazie przypisanych typowych zadań zawodowych. Co więcej, w Ukrainie Asystent osób z niepełnosprawnościami musi uzyskać kwalifikacje na poziomie 3 NQF, w Polsce natomiast co najmniej 4 NQF.

2.1.3. Opis zadań zawodowych

(PL) ASYSTENT OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	(UA) ASYSTENT OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
Synteza: ułatwia osobie z niepełnosprawnością (OzN) wykonywanie zadań dnia codziennego, pomaga jej w uzyskaniu jak największej samodzielności oraz współpracuje	Synteza: brak oficjalnej syntezy.

(PL) ASYSTENT OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	(UA) ASYSTENT OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
z instytucjami i organizacjami społecznymi w celu zapewnienia optymalnych warunków do samodzielnej rehabilitacji; wspiera osoby z niepełnosprawnością (OzN) w realizacji programu rehabilitacji społecznej i zawodowej.	

ZADANIA ZAWODOWE

UDZIELANIE POMOCY I WSPARCIA W CODZIENNYM FUNKCJONOWANIU

wspiera OzN w czynnościach życia codziennego dąży do usuwania wszelkiego typu barier (psychologicznych, społecznych, architektonicznych, komunikacyjnych itp.)	zapewnia przestrzeganie reżimu sanitarno-higienicznego wykonuje prace związane z towarzyszeniem OzN w miejscach imprez kulturalnych i rekreacyjnych i edukacyjnych, urzędach państwowych, miejscach pracy zapewnia OzN bezpieczeństwo podczas podróży, itp. udziela w razie potrzeby OzN pomocy socjalnej i psychologicznej rozwiązuje sprawy organizacyjne powstałe w trakcie towarzyszenia OzN

PLANOWANIE KOMPLEKSOWEGO WSPARCIA

diagnozuje warunki życia OzN współtworzy programy rehabilitacji i pomocy OzN planuje i kontroluje ocenianie indywidualnego programu, planu pomocy OzN współpracuje z mediami ułatwiając poszukiwanie sponsorów i sojuszników w działaniach na rzecz OzN	

UDZIELANIE POMOCY I WSPARCIA W AKTYWIZACJI

doradza w zakresie przekwalifikowania zawodowego, kontaktów społecznych, usług kulturalnych, rekreacji i integracji ze środowiskiem pobudza aktywność OzN, jej rodziny oraz najbliższego otoczenia celem udzielania jak najefektywniejszej pomocy	uczestniczy w organizowaniu wypoczynku i rekreacji dla osób z niepełnosprawnościami uczy osoby z niepełnosprawnościami umiejętności społecznych i domowych, sprzyja kształtowaniu pozytywnych wzorców zachowań

UDZIELANIE WSPARCIA W LECZENIU I REHABILITACJI	
<ul style="list-style-type: none"> • doradza w zakresie usług medycznych, rehabilitacyjnych • włącza OzN w programy instytucji i placówek świadczących usługi rehabilitacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • towarzyszy OzN podczas wizyt w placówkach medycznych • współpracuje z lekarzami, nauczycielami, logopedami, psychologami, pracownikami socjalnymi oraz rodzinami (opiekunami, powiernikami) OzN
DOSKONALENIE ZAWODOWE	
<ul style="list-style-type: none"> • aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe 	

2.1.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) ASYSTENT OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	(UA) ASYSTENT OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
POZIOM NQF 4	POZIOM NQF 3
<p>Ukończenie szkoły policealnej w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie np. SPO.01. <i>Udzielanie pomocy i organizacja wsparcia osobie niepełnosprawnej.</i></p> <p>(LUB)</p> <p>Ukończenie szkoły średniej lub średniej branżowej oraz ukończenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, np. SPO.01. <i>Udzielanie pomocy i organizacja wsparcia osobie niepełnosprawnej.</i></p>	<p>Ukończenie szkoły średniej branżowej w zawodzie Asystent osoby z niepełnosprawnością.</p> <p>(LUB)</p> <p>Ukończenie szkoły średniej ogólnokształcącej i szkolenie w miejscu pracy.</p>
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE	
<ul style="list-style-type: none"> • świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie 	<ul style="list-style-type: none"> • dyplom wykwalifikowanego pracownika – диплом кваліфікованого робітника (dyplom kwalifikowanego robotnika) • świadectwo ukończenia szkoły średniej (branżowej lub ogólnokształcącej)
DODATKOWE INFORMACJE	
<p>Dodatkowe wymagania dla osób chcących wziąć udział w programie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej <i>Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością</i>:</p>	<p>Co do zasady płeć osoby towarzyszącej powinna być taka sama jak płeć osoby z niepełnosprawnością.</p>

DODATKOWE INFORMACJE

- dokument potwierdzający uzyskanie kwalifikacji na następujących kierunkach: asystent osoby z niepełnosprawnością, opiekun osoby starszej, opiekun medyczny, pedagog, psycholog, terapeuta zajęciowy, pielęgniarka, fizjoterapeuta
- co najmniej 6-miesięczne, udokumentowane doświadczenie w udzielaniu bezpośredniej pomocy OzN, np. doświadczenie zawodowe, udzielanie wsparcia OzN w formie wolontariatu
- wskazanie przez uczestnika Programu lub jego opiekuna prawnego, która nie jest członkiem rodziny OzN, pod warunkiem złożenia przez OzN pisemnego oświadczenia, że wskazany przez nią asystent jest przygotowany do realizacji wobec niej usług asystencji osobistej; Przy czym przez członków rodziny należy uznać rodziców i dzieci, rodzeństwo, wnuki, dziadków, teściów, macochę, ojczyrna oraz inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym z uczestnikiem Programu.

Więcej informacji na stronie [Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej](#).

2.1.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Asystent osoby z niepełnosprawnością

Asystent osoby z niepełnosprawnością nie jest w Polsce zawodem regulowanym.

Jednak, w przypadku osób, które zdobyły kwalifikacje do wykonywania zawodu Asystenta osób z niepełnosprawnościami w tzw. kraju trzecim, pracodawcy mogą oczekiwać potwierdzenia kwalifikacji w zakresie np.: kwalifikacji częściowej [SPO.01. Udzielanie pomocy i organizacja wsparcia osobie niepełnosprawnej](#).

2.2. (PL) Opiekun osoby starszej • (UA) Technik pracy socjalnej (Соціальний робітник)

2.2.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Opiekun osoby starszej (s) (341202)	Соціальний робітник WYMOWA <i>Socialnyj robotnyk</i> TŁUMACZENIE Technik pracy socjalnej

2.2.2. Podobieństwa i różnice

(PL) Opiekun osoby starszej i (UA) Technik pracy socjalnej to:

ZAWODY POKREWNE

W pewnym zakresie w obu przypadkach występują podobne zadania zawodowe, ale istnieją także między nimi znaczące różnice. (UA) Technik pracy socjalnej nie specjalizuje się w zakresie opieki nad osobą starszą. Jego zadania zawodowe są odzwierciedleniem obowiązków w ramach realizacji instytucjonalnej polityki społecznej, natomiast zadania (PL) Opiekuna osoby starszej opierają się na usługach w ramach opieki osobistej. Co więcej, w przypadku (UA) Technika pracy socjalnej niższy jest wymagany poziom kwalifikacji według krajowych ram kwalifikacji (NQF). Tym niemniej wydaje się, że biorąc pod uwagę charakterystykę zadań (UA) Technika pracy socjalnej, łatwiej będzie mu się podjąć obowiązków (PL) Opiekuna osoby starszej, świadczonych w miejscu zamieszkania, niż na przykład (PL) Opiekuna w domu pomocy społecznej, z którym to zawodem wiązać się mogą szersze i bardziej wyspecjalizowane czynności (zob. 2.4.).

2.2.3. Opis zadań zawodowych

(PL) OPIEKUN OSOBY STARSZEJ	(UA) TECHNIK PRACY SOCJALNEJ
Synteza: świadczy osobom starszym usługi opiekuńczo-wspierające; rozpoznaje możliwości oraz ograniczenia w funkcjonowaniu osoby starszej wynikające z rodzaju	Synteza: brak oficjalnej syntezy.

(PL) OPIEKUN OSOBY STARSZEJ	(UA) TECHNIK PRACY SOCJALNEJ
<p>i stopnia niepełnosprawności; rozpoznaje i interpretuje sytuacje społeczne, warunki życia, relacje z rodziną, grupą i środowiskiem lokalnym osoby starszej; dobiera metody, techniki, narzędzia i formy realizacji działań opiekuńczo–wspierających do sytuacji życiowej, stanu zdrowia, rozpoznanych problemów i potrzeb osoby starszej; udziela wsparcia emocjonalnego i aktywizuje osoby starsze do samodzielności życiowej w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności; nawiązuje, podtrzymuje i rozwija współpracę z podmiotami działającymi na rzecz osób starszych w środowisku lokalnym.</p>	

ZADANIA ZAWODOWE	
UDZIELANIE POMOCY I WSPARCIA W CODZIENNYM FUNKCJONOWANIU	
<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje czynności opiekuńczo–wspierających u osoby starszej • przeciwdziała zagrożeniom zdrowia i życia osoby starszej • udziela pierwszej pomocy w razie potrzeby • wykonuje czynności opiekuńcze i higieniczne u osoby starszej • pomaga osobie starszej w prowadzeniu gospodarstwa domowego • stosuje metody komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych z uwzględnieniem procesów emocjonalno–motywacyjnych oraz osobowości osoby starszej w relacjach z otoczeniem 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnia pomoc w prowadzeniu domu, samoobsłudze, poruszaniu się po mieszkaniu, załatwianiu formalności, opłat za media i innych usług, pisaniu i wysyłaniu poczty • udziela pierwszej pomocy w razie potrzeby
PLANOWANIE KOMPLEKSOWEGO WSPARCIA	
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i klasyfikuje problemy opiekuńcze i potrzeby osoby starszej • diagnozuje zasoby i możliwości środowiska lokalnego, rodzinnego i instytucjonalnego w stworzeniu sieci wsparcia dla osoby starszej • opracowuje plan pomocy, wsparcia i opieki długoterminowej osoby starszej 	<ul style="list-style-type: none"> • realizuje usługi społeczne wobec osób, z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb i zgodnie z państwowymi standardami usług społecznych • organizuje współdziałanie z innymi specjalistami i służbami

PLANOWANIE KOMPLEKSOWEGO WSPARCIA	
<ul style="list-style-type: none"> • współpracuje z podmiotami działającymi na rzecz osób starszych, w tym m.in. motywuje rodzinę i lokalne środowisko społeczne do działań na rzecz osoby starszej, organizuje środowiskowe grupy wsparcia • udziela informacji o dostępnej pomocy materialnej i pomaga w skomplementowaniu wymaganych dokumentów w celu uzyskania pomocy materialnej 	
PORADNICTWO / UDZIELANIE INFORMACJI	
	<ul style="list-style-type: none"> • udziela informacji na temat zagadnień związanych z ochroną socjalną
UDZIELANIE POMOCY I WSPARCIA W AKTYWIZACJI	
<ul style="list-style-type: none"> • aktywizuje osobę starszą do samodzielności życiowej, w tym m.in. poprzez inicjowanie i podtrzymywanie pozytywnych relacji osoby starszej z osobami z najbliższego otoczenia • organizuje czas wolny osobie starszej • wspiera osobę starszą w usprawnianiu psychofizycznym itp. • analizuje i usuwa czynniki wpływające na wykluczenie społeczne osoby starszej 	<ul style="list-style-type: none"> • wspiera w uprawianiu osobistej działki (w przypadku terenów wiejskich)
UDZIELANIE WSPARCIA W LECZENIU I REHABILITACJI	
<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się dokumentacją dotyczącą sytuacji zdrowotnej i społecznej osoby starszej • współpracowanie z członkami zespołu terapeutycznego zakładu opiekuńczo–lecniczego itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • dostarcza techniczny sprzęt rehabilitacyjny i szkoli w zakresie jego obsługi
ZADANIA DODATKOWE	
<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się językiem migowym • organizuje i kieruje pracą małych zespołów pracowniczych • podejmuje i prowadzi działalność gospodarczą w zakresie opieki nad osobami starszymi 	

2.2.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) OPIEKUN OSOBY STARSZEJ	(UA) TECHNIK PRACY SOCJALNEJ
POZIOM NQF 4	POZIOM NQF 3
<p>Ukończenie szkoły policealnej (2–letni okres nauczania) w zakresie kwalifikacji SPO.02. Świadczenie usług opiekuńczo–wspierających osobie starszej.</p> <p>(LUB)</p> <p>Ukończenie szkoły średniej lub średniej branżowej i ukończenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego w zakresie kwalifikacji SPO.02.</p>	<p>Ukończenie szkoły średniej ogólnokształcącej lub branżowej.</p> <p>(LUB)</p> <p>Ukończenie szkoły średniej ogólnokształcącej oraz odbycie szkolenia w miejscu pracy.</p>
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE	
<ul style="list-style-type: none"> • świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie 	<ul style="list-style-type: none"> • świadectwo ukończenia szkoły średniej (branżowej lub ogólnokształcącej)

2.2.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Opiekun osoby starszej

Opiekun osoby starszej (PL) nie jest w Polsce zawodem regulowanym.

Jednak, w przypadku osób, które zdobyły kwalifikacje do wykonywania zawodu Asystenta osób z niepełnosprawnościami w tzw. kraju trzecim, pracodawcy mogą oczekiwać potwierdzenia kwalifikacji w zakresie np.: kwalifikacji częściowej [SPO.02. Świadczenie usług opiekuńczo–wspierających osobie starszej](#).

2.3. (PL) Opiekun medyczny • (UA) Młodsza pielęgniarka ze specjalnością opieka nad chorymi (Молодша медична сестра з догляду за хворими)

2.3.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Opiekun osoby starszej (s) (341202)	Молодша медична сестра з догляду за хворими WYMOWA <i>Mołodsza medyczna sestra z dohledu za chworymy</i> TŁUMACZENIE Młodsza pielęgniarka ze specjalnością opieka nad chorymi

2.3.2. Podobieństwa i różnice

Opiekun medyczny (PL) i Młodsza pielęgniarka ze specjalnością opieka nad chorymi (UA) to:

ZAWODY POKREWNE

Pod względem zakresu zadań zawodowych (PL) Opiekun medyczny jest podobny do zawodu (UA) Młodszej pielęgniarki ze specjalnością opieka nad chorymi. Występują między nimi jednak także znaczące różnice. Oba zawody różnią się przede wszystkim pod względem wymaganego poziomu kwalifikacji. Bliższy w tym zakresie do (PL) Opiekuna medycznego jest zawód (UA) Pielęgniarka (zob. Broszura nr 3/2023). Zakres zadań zawodowych (UA) Młodszej pielęgniarki ze specjalnością opieka nad chorymi jest zdecydowanie bardziej wąski niż zakres zadań (PL) Opiekuna medycznego. Na szczególną uwagę zasługuje także to, że (PL) Opiekun medyczny ma (ograniczoną) możliwość podawania leków. W oficjalnym opisie zadań (UA) Młodszej pielęgniarki ze specjalnością opieka nad chorymi czynność taka nie jest natomiast wyszczególniona.

2.3.3. Opis zadań zawodowych

(PL) OPIEKUN MEDYCZNY	(UA) MŁODSZA PIEŁĘGNIARKA ZE SPECJALNOŚCIĄ OPIEKA NAD CHORYMI
<p>Synteza: Opiekun medyczny w sposób profesjonalny pomaga osobie chorej i niesamodzielnej zaspokoić jej podstawowe potrzeby życiowe; rozpoznaje i rozwiązuje problemy opiekuńcze osoby chorej i niesamodzielnej w różnym wieku; asystuje personelowi medycznemu podczas wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych, pomaga mu i jednocześnie wspiera osobę chorą i niesamodzielną.</p>	<p>Synteza: brak oficjalnej syntezy.</p>

ZADANIA ZAWODOWE	
PLANOWANIE WSPARCIA	
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje problemy opiekuńcze osoby chorej i niesamodzielnej 	
UDZIELANIE POMOCY I WSPARCIA W CODZIENNYM FUNKCJONOWANIU	
<ul style="list-style-type: none"> wykonuje zabiegi higieniczne u osoby chorej i niesamodzielnej wykonuje czynności związanych z utrzymaniem czystości i estetyki łóżka oraz najbliższego otoczenia osoby chorej i niesamodzielnej pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w zaspokajaniu potrzeb związanych z odżywianiem i wydalaniem zapewnia osobie chorej i niesamodzielnej bezpieczeństwo podczas wykonywania zabiegów higienicznych udziela wsparcia emocjonalnego osobie chorej i niesamodzielnej oraz jej rodzinie udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowia i życia 	<ul style="list-style-type: none"> dba o czystość i porządek pacjentów i pomieszczeń karmi ciężko chorych monitoruje użycie i przechowywanie artykułów do pielęgnacji pacjenta zmienia pościel i bieliznę
UDZIELANIE POMOCY I WSPARCIA W AKTYWIZACJI	
<ul style="list-style-type: none"> pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w komunikowaniu się z rodziną, zespołem 	

UDZIELANIE POMOCY I WSPARCIA W AKTYWIZACJI

opiekuńczym i terapeutycznym oraz z innymi pacjentami

- aktywizuje osobę chorą i niesamodzielną

UDZIELANIE WSPARCIA W LECZENIU I REHABILITACJI

- współpracuje z pielęgniarką w zakresie planowania i realizowania planu opieki nad osobą chorą i niesamodzielną
- pomaga pielęgniarce podczas wykonywania zabiegów pielęgniarstwa
- wykonuje polecenia pielęgniarki i lekarza dotyczących opieki nad osobą chorą i niesamodzielną
- pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do warunków życia w szpitalu oraz zmian związanych z przewlekłą chorobą lub starością
- pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w utrzymaniu aktywności ruchowej oraz w użytkowaniu przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego
- dezynfekuje i konserwuje przybory i narzędzia stosowane podczas wykonywania zabiegów pielęgniarstwa
- może podać leki osobie niesamodzielnej, zgodnie z zaleceniem lekarza, które powinien otrzymać w formie pisemnej; przy tym, jeżeli pielęgniarka rozkłada leki, opiekun medyczny może wyłącznie pomóc w przyjęciu leków, rozłożone przez pielęgniarkę leki może podać tylko ona; co więcej, opiekun medyczny może wyłącznie podać leki bez naruszania powłok skórnych, zatem nie może podawać leków w formie iniekcji (np. insuliny)
- pracuje pod nadzorem pielęgniarki zajmującej się opieką nad pacjentem
- dba o skórę pacjentów, leczy odleżyny
- uczestniczy w transporcie ciężko chorych pacjentów

2.3.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) OPIEKUN MEDYCZNY	(UA) MŁODSZA PIEŁĘGNIARKA ZE SPECJALNOŚCIĄ OPIEKA NAD CHORYMI
POZIOM NQF 5	POZIOM NQF 3 (SZACUNKOWO)
Ukończenie szkoły policealnej w zakresie kwalifikacji MED.14. Świadczenie usług medyczno-pielęgniacyjnych i opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej.	Ukończenie szkoły średniej ogólnokształcącej lub branżowej. (LUB) Ukończenie szkoły średniej ogólnokształcącej oraz odbycie szkolenia w miejscu pracy. Brak wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE	
<ul style="list-style-type: none"> • świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie 	<ul style="list-style-type: none"> • świadectwo ukończenia szkoły średniej (branżowej lub ogólnokształcącej)

2.3.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Opiekun medyczny

Opiekun medyczny (PL) nie jest obecnie w Polsce zawodem regulowanym, choć – co warto zaznaczyć – prace legislacyjne mające na celu pełne uregulowanie tego zawodu są w toku. Jeśli przepisy te zostaną uchwalone i wejdą w życie, będzie się to wiązało ze zdecydowanie większymi niż obecnie barierami w dostępie do tego zawodu w Polsce.

Mimo nieuregulowania zawodu Opiekun medyczny (PL) od osób, które zdobyły kwalifikacje w tzw. kraju trzecim, pracodawcy mogą oczekiwać potwierdzenia kwalifikacji w zakresie kwalifikacji częściowej [MED.14. Świadczenie usług medyczno-pielęgniacyjnych i opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej.](#)

2.4. (PL) Opiekun w domu pomocy społecznej • (UA) Technik pracy socjalnej (Соціальний робітник pielęgniarka / młodsza pielęgniarka)

2.4.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL

Opiekun w domu pomocy społecznej (341203)

2.4.2. Podobieństwa i różnice

(PL) Opiekun w domu pomocy społecznej to:

ZAWÓD POKREWNY

do zawodów (UA) Technik pracy socjalnej (zob. 2.2) i (UA) Młodsza pielęgniarka ze specjalnością opieka nad chorymi (zob. 2.3). Zawody te mają podobny, choć różniący się zestaw zadań zawodowych. Podobnie jak w przypadku innych polskich zawodów opisanych w tym zbiorze, zawód (PL) Opiekun w domu pomocy społecznej może być wykonywany, po ewentualnym uzupełnieniu wiedzy i / lub potwierdzeniu kwalifikacji. Warto zaznaczyć, że jego wykonywanie może się wiązać z bardziej wyspecjalizowanym rodzajem zadań zawodowych niż w przypadku (PL) Opiekuna osoby z niepełnosprawnością czy (PL) Opiekuna osoby starszej. Podopiecznymi domów pomocy społecznej są zarówno osoby z niepełnosprawnością, jak inne osoby niesamodzielnie, np. przewlekłe psychiatrycznie chore.

2.4.3. Opis zadań zawodowych

(PL) OPIEKUN W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ

Synteza: stymuluje rozwój i aktywizuje osoby przebywające w domu pomocy społecznej oraz wykorzystuje w tym celu różnorodne metody i narzędzia rehabilitacji lub terapii; aktywnie włącza się i wzmacnia profesjonalne działania w zakresie realizacji indywidualnego planu pracy i pomocy osobie przebywającej w domu pomocy społecznej lub innej instytucji opiekuńczej.

ZADANIA ZAWODOWE
UDZIELANIE POMOCY I WSPARCIA W CODZIENNYM FUNKCJONOWANIU
<ul style="list-style-type: none"> • pomaga i towarzyszy w codziennych czynnościach z zakresu samoobsługi i higieny osobistej (mycie, kąpanie, ubieranie, czesanie, golenie, pomoc w sianiu łóżka, zmianie bielizny pościelowej) • pielęgnuje oraz dba o zdrowie i higienę osobistą osób chorych i niesamodzielnych • udziela wsparcia w sytuacjach trudnych, kryzysowych • udziela pierwszej pomocy
PLANOWANIE WSPARCIA
<ul style="list-style-type: none"> • diagnozuje stan bio-psycho-społeczny osoby podopiecznej
UDZIELANIE POMOCY I WSPARCIA W AKTYWIZACJI
<ul style="list-style-type: none"> • utrzymuje sprawność osoby podopiecznej • aktywizuje podopiecznego do zwiększenia jego samodzielności życiowej • doradza w zakresie planowania wydatków lub sposobu spędzania czasu wolnego • mobilizuje podopiecznego do aktywnego spędzania czasu wolnego oraz rozwijania jego zainteresowań
UDZIELANIE WSPARCIA W LECZENIU I REHABILITACJI
<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w ćwiczeniach rehabilitacyjnych lub aktywizujących zaleconych przez lekarza bądź terapeutę • aktywnie uczestniczy w procesie rehabilitacji i aktywizacji podopiecznego oraz wykonuje określone zadania pod nadzorem lub na zlecenie lekarza bądź terapeuty

2.4.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) OPIEKUN W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ
POZIOM NQF 4
<p>Ukończenie szkoły policealnej (2–letni okres nauczania) w zakresie kwalifikacji SPO.03. Świadczenie usług opiekuńczo–wspierających osobie podopiecznej.</p> <p>(LUB)</p> <p>Ukończenie szkoły średniej lub średniej branżowej i ukończenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego w zakresie kwalifikacji SPO.03.</p>
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE
<ul style="list-style-type: none"> • świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie

2.4.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Opiekun w domu pomocy społecznej

Opiekun w domu pomocy społecznej (PL) nie jest w Polsce zawodem regulowanym.

Jednak, w przypadku osób, które zdobyły kwalifikacje do wykonywania pokrewnego zawodu w tzw. kraju trzecim, pracodawcy mogą oczekiwać potwierdzenia kwalifikacji w zakresie np.: kwalifikacji częściowej [SPO.03. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej](#).

2.5. (PL) Opiekunka środowiskowa; (PL) Siostra PCK • (UA) Specjalista w zakresie środowiskowej pomocy społecznej – Фахівець із соціальної допомоги вдома

2.5.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Opiekunka środowiskowa (341204) Siostra PCK (532202)	Фахівець із соціальної допомоги вдома WYMOWA <i>Fachiweć iz socialnoji dopomohy wdoma</i> TŁUMACZENIE Specjalista w zakresie środowiskowej pomocy społecznej

2.5.2. Podobieństwa i różnice

(PL) Opiekunka środowiskowa oraz (PL) Siostra PCK to:

ZAWODY POKREWNE

do (UA) Specjalisty w zakresie środowiskowej pomocy społecznej oraz (UA) Technika pracy społecznej.

Zawody (PL) Opiekunka środowiskowa, (PL) Siostra PCK oraz (UA) Specjalista w zakresie środowiskowej pomocy społecznej są pokrewne o tyle, że odnoszą się do opieki nad osobą podopieczną (lub grupą podopiecznych) w kontekście środowiska w jakim ona funkcjonuje. Jednak, podczas gdy zadania zawodowe (PL) Opiekunki środowiskowej czy (PL) Siostry PCK skupiają się na osobistych usługach opiekuńczych, (UA) Specjalista w zakresie środowiskowej pomocy społecznej jest przede wszystkim przedstawicielem instytucji i jako taki realizuje strategię pomocy społecznej w danym środowisku. Jego zadania mają więc charakter bardziej urzędniczy (tu występuje pewne podobieństwo do (PL) Pracownika socjalnego), raczej niż odnoszą się do bezpośredniego wykonywania czynności opiekuńczych. W tym zakresie bliższy (PL) Opiekunce środowiskowej oraz (PL) Siostrze PCK wydaje się być (UA) Technik pracy społecznej (zob .2.2)

2.5.3. Opis zadań zawodowych

(PL) OPIEKUNKA ŚRODOWISKOWA	(PL) SIOSTRA PCK	(UA) SPECJALISTA W ZAKRESIE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ
<p>Synteza: udziela pomocy i świadczy usługi opiekuńcze osobom przewlekle chorym, samotnym i niesamodzielnym, które nie mają dostatecznego wsparcia ze strony rodziny lub innych osób z najbliższego otoczenia.</p>	<p>Synteza: utrzymuje codzienny kontakt ze środowiskiem: dba o stan zdrowia i zaspokajanie podstawowych potrzeb chorych, osób z niepełnosprawnościami, samotnych i niezaradnych, dotkniętych wypadkami losowymi; wykonuje czynności pielęgnacyjne, gospodarcze, opiekuńcze i załatwia inne sprawy związane z bytem podopiecznych.</p>	<p>Synteza: brak oficjalnej syntezy.</p>

ZADANIA ZAWODOWE		
UDZIELANIE POMOCY I WSPARCIA W CODZIENNYM FUNKCJONOWANIU		
<ul style="list-style-type: none"> • pomaga podopiecznemu w codziennych czynnościach domowych (robienie zakupów, sprzątanie, gotowanie, pranie) • wykonuje czynności pielęgnacyjne oraz dba o zdrowie, higienę osobistą ludzi chorych i niesamodzielnych (mycie, kąpanie, czesanie, golenie, ubieranie, sianie łóżka i zmiana pościeli oraz bielizny osobistej osobie unieruchomionej w łóżku) • udziela pierwszej pomocy w przypadkach zagrożenia zdrowia i życia podopiecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • pomaga podopiecznemu w wykonywaniu codziennych czynności, takich jak: higiena osobista, przygotowywanie i spożywanie posiłków, pranie i utrzymywanie w czystości gospodarstwa domowego, pomoc przy załatwianiu potrzeb fizjologicznych • organizuje zakupy (podstawowych artykułów spożywczych i artykułów gospodarstwa domowego) • pomaga przy przygotowywaniu posiłków lub przygotowuje posiłki zgodnie z normami żywieniowymi i dietetycznymi oraz karmi podopiecznego (jeśli jego stan zdrowia tego wymaga) 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnia realizację zadań zleconych w dziale pomocy społecznej w miejscu zamieszkania

UDZIELANIE POMOCY I WSPARCIA W CODZIENNYM FUNKCJONOWANIU

- pomaga w opłacaniu rachunków
- dba o dobry stan psychiczny podopiecznych, zapewnia im bezpieczeństwo, poszanowanie godności osobistej, zapewnia optymalne warunki życia w zmienionej przez chorobę czy wydarzenie losowe sytuacji

PLANOWANIE KOMPLEKSOWEGO WSPARCIA

• kontaktuje się z różnego rodzaju instytucjami i organizacjami społecznymi w celu rozwiązywania problemów zdrowotnych, materialnych, mieszkaniowych, rodzinnych i prawnych podopiecznego• inicjuje pozytywne relacje międzyludzkie w najbliższym otoczeniu podopiecznego, a zwłaszcza z członkami jego rodziny		• identyfikuje samotnych obywateli z niepełnościami zamieszkujących daną wspólnotę terytorialną i potrzebujących wsparcia społecznego• sporządza indywidualny plan świadczenia usług społecznych• udziela pomocy w przygotowaniu dokumentów do przyjęcia do usług przez instytucje (agencje) ochrony socjalnej, ustanowienia opieki i kurateli, otrzymania pomocy finansowej i rzeczowej oraz innych świadczeń• informuje placówkę medyczną i kierownika działu pomocy społecznej w domu o stanie zdrowia odbiorców usług społecznych• monitoruje realizację indywidualnego planu świadczenia usług społecznych i jego korektę (w razie potrzeby)

PLANOWANIE KOMPLEKSOWEGO WSPARCIA		
		<ul style="list-style-type: none"> • utrzymuje kontakty z kolektywami pracowniczymi, w których pracowali odbiorcy usług społecznych, fundacjami charytatywnymi, organizacjami publicznymi w celu udzielenia niezbędnej pomocy
PROWADZENIE DOKUMENTACJI		
		<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi dokumentację ze wsparcia podopiecznych • sporządza sprawozdania z wykonanych prac zgodnie z ustalonym formularzem • prowadzi dokumentację księgową
PORADNICTWO / UDZIELANIE INFORMACJI		
		<ul style="list-style-type: none"> • świadczy usługi społeczne w zakresie poradnictwa
RZECZNICTWO I MEDIACJA		
		<ul style="list-style-type: none"> • świadczy usługi społeczne w zakresie rzecznictwa i mediacji
UDZIELANIE POMOCY I WSPARCIA W AKTYWIZACJI		
<ul style="list-style-type: none"> • mobilizuje podopiecznego do aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania jego zainteresowań • aktywizuje podopiecznego do zwiększania jego samodzielności życiowej • doradza w zakresie planowania i organizacji gospodarstwa domowego 	<ul style="list-style-type: none"> • organizuje czas wolny i dba o dobry stan psychiczny podopiecznego • organizuje czas wolny, dostarcza książki i prasę • zachęca i organizuje prace ręczne 	

UDZIELANIE WSPARCIA W LECZENIU I REHABILITACJI

<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi najprostsze ćwiczenia rehabilitacyjne, uzgodnione z lekarzem 	<ul style="list-style-type: none"> • kontaktuje się z lekarzem w sprawach dotyczących zdrowia i realizacji recept • układa chorego w łóżku w różnych pozycjach w zależności od stanu chorego i pomaga przy zmianie pozycji • zapobiega powstawaniu odleżyn i odparzeń przez stosowanie odpowiednich urządzeń pomocniczych, masaż i stosowanie środków farmaceutycznych • planuje i wypełnia zalecenia pielęgnacyjne wskazane przez lekarza • zgodnie z zaleceniami lekarza podaje leki metodą doustną, doodbytniczą, naskórną i wziewną oraz wykonuje proste opatrunki • zamawia wizyty lekarskie i realizuje recepty • usprawnia chorego zgodnie z zaleceniami lekarza 	<ul style="list-style-type: none"> • informuje placówkę medyczną o stanie zdrowia odbiorców usług społecznych
---	--	--

2.5.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) OPIEKUNKA ŚRODOWISKOWA	(PL) SIOSTRA PCK	(UA) SPECJALISTA W ZAKRESIE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ
POZIOM NQF 4	POZIOM NQF 3 (SZACUNKOWO)	POZIOM NQF 5
Ukończenie szkoły policealnej w zakresie kwalifikacji SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych.	Od 2019 r. nie ma formalnego wymogu posiadania niezbędnego wykształcenia do podjęcia pracy w zawodzie siostra PCK.	Ukończenie studiów wyższych I stopnia z tytułem bakaławra i specjalnością w odpowiedniej dziedzinie wiedzy.

POZIOM NQF 4	POZIOM NQF 3 (SZACUNKOWO)	POZIOM NQF 5
(LUB) Ukończenie szkoły średniej lub średniej branżowej i ukończenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego w zakresie kwalifikacji SPO.05.	Obecnie kształcenie w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie siostra PCK.	Bez wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE		
• świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie		• dyplom bakaławra

2.5.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Opiekunka środowiskowa oraz Siostra (PCK)

Opiekunka środowiskowa (PL) nie jest w Polsce zawodem regulowanym.

Jednak, w przypadku osób, które zdobyły kwalifikacje do wykonywania pokrewnego zawodu w tzw. kraju trzecim, pracodawcy mogą oczekiwać potwierdzenia kwalifikacji w zakresie np.: kwalifikacji cząstkowej (np.: [SPO.05 Świadczenie usług opiekuńczych](#)).

Obecnie nie prowadzi się w Polsce kształcenia w zawodzie Siostra PCK (PL). Tym samym, nie ma więc wymogu potwierdzania kwalifikacji w tym zakresie.

2.6. (PL) Opiekunka domowa • (PL) Osoba do towarzystwa

2.6.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Opiekunka domowa (532201) Osoba do towarzystwa (516201)	Brak odpowiedników.

2.6.2. Podobieństwa i różnice

W przypadku tych zawodów nie istnieją ukraińskie odpowiedniki czy zawody pokrewne, które byłyby formalnie opisane. Podjęcie pracy w charakterze zarówno (PL) Opiekunki domowej, jak i (PL) Osoby do towarzystwa jest możliwe bez konieczności spełniania określonych wymogów co do formalnych kwalifikacji.

2.6.3. Opis zadań zawodowych

(PL) OPIEKUNKA DOMOWA	(PL) OSOBA DO TOWARZYSTWA
Synteza: wykonuje zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa i zaspokojenia podstawowych potrzeb osób lub środowiska powierzonego jej opiece (dzieciom, osobom z niepełnosprawnościami, niezaradnym lub rodzinom przeciążonym obowiązkami) z wykorzystaniem sprzętu stanowiącego własność pracodawcy. Opiekunka domowa sprawuje opiekę nad dziećmi oraz osobami dorosłymi w domach podczas nieobecności ich faktycznych opiekunów. Zapewnia im bezpieczeństwo i zaspokaja podstawowe potrzeby.	Synteza: uczestniczy w życiu swoich klientów (osób samotnych, starszych, z niepełnosprawnościami) przebywając z nimi w domu, towarzysząc im podczas spacerów, podróży i wyjść na imprezy kulturalne oraz biorąc udział w spotkaniach rodzinnych wykonując drobne zabiegi pielęgnacyjne.

ZADANIA ZAWODOWE

UDZIELANIE POMOCY I WSPARCIA W CODZIENNYM FUKCJONOWANIU

- dba o higienę podopiecznych, pomaga przy myciu, kąpielach i ubieraniu
- dba o higienę i estetykę otoczenia (sprzątnięcie pomieszczeń i wietrzenie, mycie naczyń itp.)
- zapewnia czystość bielizny pościelowej i osobistej (pranie, prasowanie)
- robi zakupy
- przygotowuje posiłki zgodnie z zaleceniami żywieniowymi i dietetycznymi
- podaje posiłki oraz, jeśli zachodzi taka potrzeba, karmi podopiecznego
- opiekuje się osobami z niepełnosprawnościami i w podeszłym wieku, pomaga przy wstawaniu i układaniu do snu, pomaga przy ubieraniu
- stale przebywa z osobą, przy której została zatrudniona: w domu, na spacerze, podczas przyjęć i w podróży
- roztacza wszechstronną opiekę nad osobą pracodawcy
- wspiera klienta w czynnościach dnia codziennego
- pomaga przy robieniu zakupów
- organizuje bezpieczne środowisko klientowi w miejscu zamieszkania oraz podczas wyjść i podróży
- pomaga w przygotowaniu bagaży do podróży, noszeniu cięższego bagażu i opiece nad nim w przypadku braku odpowiedniej służby
- przyjmuje telefony
- podprowadza pracodawcę do miejsc, obiektów lub przedmiotów, do których osoba ta nie jest w stanie dojść o własnych siłach
- podaje przedmioty nie będących w zasięgu ręki pracodawcy

UDZIELANIE POMOCY I WSPARCIA W AKTYWIZACJI

- organizuje spacer i zajęcia rekreacyjne (ruchowe) oraz opiekuje się w tym zakresie podopiecznymi
- organizuje klientowi czas wolny
- dba o rozrywki kulturalne pracodawcy, takie jak: kino, teatr czy opera
- zaopatruje klienta w prasę i pozycje książkowe oraz czyta je na głos klientowi
- prowadzi rozmowy, również w językach obcych
- gra na życzenie na instrumencie muzycznym
- obsługuje sprzęt audiowizualny
- towarzyszy podczas wizyt towarzyskich

UDZIELANIE WSPARCIA W REHABILITACJI I LECZENIU

- kontrolowanie prawidłowości przyjmowania leków, podawanie doustne leków zaleconych przez lekarza
- przypomina o terminach, porze przyjmowania leków i innych obowiązkach pracodawcy
- towarzyszy podczas wizyt u lekarza
- wzywa lekarza leczącego lub w nagłych wypadkach – pogotowie

SPRAWOWANIE OPIEKI NAD DZIEĆMI

- sprawuje opiekę nad dziećmi w czasie nieobecności rodziców
- zaprowadza dzieci do przedszkola i szkoły oraz je przyprowadza, opiekuje się dziećmi w czasie wycieczek, spacerów lub innych form rekreacji, organizuje zabawy, czytanie książek, opowiadanie bajek, zapewnia prawidłowe warunki snu

OPIEKA NAD ZWIĘRZĘTAMI I MIESZKANIEM PRACODAWCY

- opiekuje się zwierzętami i roślinami w domu podopiecznych
- zapewnia opiekę nad mieszkaniem w czasie nieobecności pracodawcy

ZADANIA DODATKOWE

- wykonuje specjalne polecenia pracodawcy, takie jak: dokonywanie opłat komunalnych (czynsz, telefon, energia elektryczna, gaz itp.)
- pełni funkcję sekretarza (redagowanie np. pamiętników), pielęgniarki lub pielęgniarza lub nawet masażysty oraz kierowcy
- pełni funkcję zarządcy domu
- na mocy udzielonego pełnomocnictwa, występuje w imieniu pracodawcy w urzędach
- prowadzi osobistą korespondencję pracodawcy

2.6.4. Kwalifikacje i inne wymagania niezbędne / preferowane

(PL) OPIEKUNKA DOMOWA	(PL) OSOBA DO TOWARZYSTWA
Obecnie do podjęcia pracy w zawodzie opiekunka domowa nie ma szczególnych wymagań co do wykształcenia. Pracodawcy preferują osoby posiadające co najmniej wykształcenie średnie w dziedzinie opieki osobistej lub spraw społecznych, np. w zawodach pokrewnych: opiekun medyczny, opiekun osoby starszej, asystent osoby z niepełnosprawnością, opiekun w domu pomocy społecznej, czy opiekunka środowiskowa.	Obecnie nie ma wymogu formalnego posiadania niezbędnego wykształcenia do podjęcia pracy w zawodzie osoba do towarzystwa. Preferowane wykształcenie jest uzależnione od indywidualnych potrzeb pracodawcy.

2.6.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Opiekunka domowa oraz (PL) Osoba do towarzystwa

Kwalifikacje w zakresie (PL) Opiekunka domowa i (PL) Osoba do towarzystwa weryfikowane są przez rynek, czyli podlegają tylko ocenie ewentualnego pracodawcy.

2.7. (PL) Pracownik socjalny • (UA) Pracownik socjalny – Соціальний працівник • (UA) Specjalista w zakresie pomocy społecznej – Фахівець із соціальної роботи

2.7.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA	UA
Pracownik socjalny (341205)	Соціальний працівник WYMOWA <i>Socialnyj pracivnyk</i> TŁUMACZENIE Pracownik socjalny	Фахівець із соціальної роботи WYMOWA <i>Fachiweć iz socialnoji roboty</i> TŁUMACZENIE Specjalista w zakresie pomocy społecznej

2.7.2. Podobieństwa i różnice

Pracownik socjalny (PL) oraz (UA) Pracownik socjalny i (UA) Specjalista w zakresie pomocy społecznej to:

ZAWODY BARDZO PODOBNE

Podobieństwo tych zawodów jest znaczne. Wszystkie odnoszą się do zinstytucjonalizowanej opieki społecznej. Barię do podjęcia pracy w Polsce w zawodzie Pracownik socjalny przez obywatela Ukrainy lub innego państwa trzeciego jest jednak często wymóg posiadania polskiego obywatelstwa, który zachodzi wtedy gdy chodzi o zatrudnienie na podstawie [Ustawy o pracownikach samorządowych](#). Dodatkowo, występują różnice między polskim i ukraińskim systemem pomocy społecznej, z czego wynika konieczność zapoznania się z polskimi przepisami.

2.7.3. Opis zadań zawodowych

(PL) PRACOWNIK SOCJALNY	(UA) PRACOWNIK SOCJALNY	(UA) SPECJALISTA W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ
<p>Synteza: organizuje pomoc osobom indywidualnym, rodzinom, grupom społecznym w odzyskiwaniu lub wzmacnianiu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie; prowadzi poradnictwo w sprawach socjalnych i pokrewnych umożliwiającym znalezienie i spożytkowanie środków do przezwyciężania trudności w osiągnięciu indywidualnych celów; wzmacnia zdolności grup i społeczności lokalnych do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów oraz rozwoju; efektywnie organizuje zróżnicowane formy pomocy i zarządza nimi.</p>	<p>Synteza: brak oficjalnej syntezy.</p>	<p>Synteza: brak oficjalnej syntezy.</p>

ZADANIA ZAWODOWE		
PLANOWANIE KOMPLEKSOWEGO WSPARCIA		
<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i ocenia zjawiska powodujące zapotrzebowanie klientów na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikuje ich do uzyskania tych świadczeń • dokonuje analizy i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia pomocy służb społecznych oraz kwalifikują do uzyskania tych świadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • organizuje proces identyfikacji osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i wymagających pomocy lub usług społecznych • opracowuje i monitoruje działania mające na celu ochronę i zapewnienie bezpieczeństwa osobom korzystającym z usług społecznych • uczestniczy w opracowywaniu programów 	<ul style="list-style-type: none"> • organizuje identyfikację osób w obszarze usług społecznych (społeczności lokalnej, organizacji, przedsiębiorstwa itp.) oraz prowadzi ewidencję osób znajdujących się w trudnej sytuacji • uczestniczy w identyfikowaniu przyczyn negatywnych zjawisk społecznych i opracowywaniu zestawu działań mających na celu ich eliminację

PLANOWANIE KOMPLEKSOWEGO WSPARCIA

<ul style="list-style-type: none"> • wywołuje korzystne zmiany poprzez optymalne wykorzystanie zasobów klienta • współuczestniczy w inspirowaniu, opracowaniu, wdrożeniu oraz rozwijaniu regionalnych i lokalnych programów pomocy społecznej ukierunkowanych na podniesienie jakości życia • współpracuje i współdziała z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania patologii i skutków negatywnych zjawisk społecznych, łagodzi skutki ubóstwa • inicjuje nowe formy pomocy osobom i rodzinom mającym trudności oraz inspirowanie powołanie instytucji świadczących usługi służące poprawie sytuacji życiowej takich osób i rodzin • ujawnia, analizuje i interpretuje potrzeby społeczne mające wpływ na kształtowanie właściwych stosunków międzyludzkich, podnoszenie jakości życia oraz przewyższanie i pozytywne rozwiązywanie problemów społecznych • wskazuje na luki i niedostatki w obowiązującym ustawodawstwie socjalnym i postuluje wprowadzenie koniecznych zmian • inicjuje i uczestniczy w badaniach problemów społecznych (diagnoza potrzeb) 	<p>profilaktycznych służących rozwiązywaniu palących problemów społecznych na terenie jednostki administracyjno–terytorialnej</p> <ul style="list-style-type: none"> • koordynuje i organizuje pracę zespołu interdyscyplinarnego w zakresie realizacji indywidualnego planu świadczenia usług społecznych • dokonuje kompleksowej oceny stanu i ocenia indywidualne potrzeby odbiorców usług społecznych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej • wspólnie z odbiorcą usług społecznych lub osobą reprezentującą jego interesy opracowuje, weryfikuje, w razie potrzeby koryguje i koordynuje realizację indywidualnego planu świadczenia usług społecznych • identyfikuje i pozyskuje dostępne w jednostce administracyjno–terytorialnej zasoby do realizacji indywidualnego planu świadczenia usług społecznych • udziela pomocy w rozpatrywaniu skarg, dokumentów (wniosków, zaświadczeń itp.) niezbędnych do uzyskania świadczeń, pomocy materialnej i innych rodzajów pomocy • współpracuje i utrzymuje kontakty z innymi organizacjami, przedsiębiorstwami, instytucjami 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje oceny potrzeb odbiorców usług społecznych • określa wykaz niezbędnych usług społecznych, formy i metody pracy socjalnej • przygotowuje i przedkłada kierownikowi instytucji (placówki), lokalnym władzom wykonawczym, organom samorządu terytorialnego wnioski w sprawie zapotrzebowania na usługi społeczne do stosownej decyzji • angażuje w świadczenie usług społecznych placówki oświatowe, służby zdrowia, organizacje pozarządowe, fundacje itp. • identyfikuje rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji, w których występują przejawy niewydolności wychowawczej rodziców w zakresie wychowania i rozwoju dziecka • organizuje wykorzystanie dostępnych środków finansowych, rzeczowych i innych zasobów gminy w celu wspierania osób w trudnej sytuacji życiowej
---	---	--

PLANOWANIE KOMPLEKSOWEGO WSPARCIA

- monitoruje oraz prowadzi ewaluację programów i działań
- jest odpowiedzialny za organizowanie i zarządzanie zróżnicowanymi formami pomocy
- udziela wsparcia i poradnictwa w szczególności osobom i rodzinom ubogim, bezdomnym, chorym i osobom z niepełnosprawnościami, uzależnionym, opuszczającym zakłady karne oraz uchodźcom

i zakładami oraz specjalistami w celu realizacji indywidualnego planu świadczenia usług społecznych, a także ułatwia, w razie potrzeby, kierowanie do innych usługodawców

PORADNICTWO / UDZIELANIE INFORMACJI

- udziela informacji, wskazówek i pomocy osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej i ich najbliższemu otoczeniu zgodnie z zasadami etyki zawodowej
- udziela informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej
- skutecznie posługuje się przepisami prawa w realizacji tych zadań
- prowadzi dla osób będących w trudnej sytuacji życiowej poradnictwo dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje

- świadczy usługi w zakresie poradnictwa

- świadczy usługi w zakresie poradnictwa

PORADNICTWO / UDZIELANIE INFORMACJI		
państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe oraz wspiera w uzyskiwaniu pomocy		
RZECZNICTWO I MEDIACJA		
	<ul style="list-style-type: none"> • reprezentuje, w razie potrzeby, interesy odbiorcy usług społecznych w celu ochrony jego praw i rozwiązywania problemów w instytucjach, organizacjach, zakładach i przedsiębiorstwach, a także wobec osób fizycznych • świadczy usługi w zakresie mediacji 	<ul style="list-style-type: none"> • świadczy usługi w zakresie mediacji i rzecznictwa
PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ INTERWENCYJNYCH		
<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje interwencje w razie zaistnienia zdarzeń losowych, sytuacji kryzysowych, klęsk żywiołowych i ekologicznych oraz w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia osób zależnych 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi działania organizacyjne w zakresie umieszczenia odbiorców usług społecznych potrzebujących pomocy zewnętrznej w specjalistycznych instytucjach (medycznych, edukacyjnych, socjalnych, rehabilitacyjnych, kryzysowych itp.) 	
WSPARCIE I POMOC W AKTYWIZACJI		
<ul style="list-style-type: none"> • wspiera lub dąży do przywrócenia wzajemnie korzystnych interakcji pomiędzy jednostkami a społeczeństwem w celu poprawy jakości życia • pobudza i wzmacnia samozaradność społeczną – indywidualną i zbiorową – dla której oparciem powinny być lokalne instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> • pracuje z osobami i rodzinami (odbiorcami usług społecznych) potrzebującymi usług społecznych • świadczy usługi w następujących obszarach: wsparcie/patronat społeczny; adaptacja społeczna, integracja/reintegracja społeczna; rehabilitacja społeczna i psychologiczna; profilaktyka społeczna itp. 	

WSPARCIE I POMOC W AKTYWIZACJI

- pobudza społeczną aktywność i inspiruje działania samopomocowe w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych
- wzmacnia zdolności grup i społeczności lokalnych do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów oraz rozwoju

PROWADZENIE DOKUMENTACJI

• prowadzi dokumentację pracy socjalnej zgodnie z obowiązującymi wymaganiami • prowadzi dokumentację (np. rodzinny wywiad środowiskowy, kontrakt socjalny, notatka służbowa, opinie, decyzje) oraz gromadzi i przechowuje akta potwierdzające sytuację klienta	• przygotowuje umowę o świadczenie usług społecznych do zawarcia z odbiorcą usług społecznych • przygotowuje inne dokumenty niezbędne do otrzymania usług społecznych	• udziela pomocy odbiorcom usług społecznych w przygotowaniu wniosków do odpowiednich organów, podań, dokumentów o przyznanie wszelkiego rodzaju pomocy, przyjmuje te dokumenty i zapewnia ich przekazanie do właściwej jednostki opieki społecznej • prowadzi ustaloną dokumentację dotyczącą wyznaczania rodzajów pomocy społecznej, rekompensat, dotacji, świadczeń oraz realizacji usług społecznych

DOSKONALENIE ZAWODOWE

• podnosi umiejętności w zakresie warsztatu i samooceny wykonywanej pracy • dąży do podnoszenia jakości usług oraz systematycznie podwyższa kwalifikacje zawodowe	• bierze udział w konferencjach, sesjach i zgromadzeniach • podnosi swój poziom zawodowy i kwalifikacje	• podnosi swój poziom zawodowy i ogólne kompetencje kulturowe

DOSKONALENIE ZAWODOWE		
poprzez uczestnictwo w różnych formach szkoleń i samokształcenie		
NADZÓR NAD INNYMI PRACOWNIKAMI		
<ul style="list-style-type: none"> nadzoruje proces i jakość świadczenia usług przez specjalistycznych pracowników socjalnych oraz prowadzi monitoring jakości i ewaluację usług w zakresie realizacji indywidualnego programu usług społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> proceedzi szkolenia dla pracowników socjalnych (personelu pomocniczego) i pracowników socjalnych 	

2.7.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) PRACOWNIK SOCJALNY	(UA) PRACOWNIK SOCJALNY	(UA) SPECJALISTA W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ
POZIOM NQF 5 LUB WIĘCEJ	POZIOM NQF 6	POZIOM NQF 6
<p>Ukończenie szkoły średniej (policealnej lub pomaturalnej). (LUB)</p> <p>Ukończenie studiów wyższych wskazanych przepisami ustawy o pomocy społecznej, (art.116, Dz. U. 2004 Nr 64 poz. 593).</p>	<p>Ukończenie studiów I stopnia z tytułem bakaławra i specjalnością w odpowiedniej dziedzinie wiedzy.</p> <p>Bez wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.</p>	<p>Ukończenie studiów I stopnia z tytułem bakaławra i specjalnością w odpowiedniej dziedzinie wiedzy.</p> <p>Bez wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.</p>
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE		
<ul style="list-style-type: none"> świadcstwo ukończenia szkoły średniej dyplom licencjata / magistra 	<ul style="list-style-type: none"> dyplom bakaławra 	<ul style="list-style-type: none"> dyplom bakaławra
DODATKOWE INFORMACJE		

Wykonywanie zawodu pracownika socjalnego jest regulowane [ustawą o pomocy społecznej](#), Dz. U. 2004 Nr 64 poz. 593.

Inne warunki podjęcia pracy w tym zawodzie to najczęściej:

- posiadanie obywatelstwa polskiego,
- niekaralność za przestępstwa popełnione umyślnie,
- posiadanie pełnej zdolności do czynności prawnych oraz korzystania z pełni praw publicznych,
- poświadczona znajomość przepisów ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego.

Dodatkowo, ustawa o pomocy społecznej ustanawia II stopnie specjalizacji zawodowej w zawodzie pracownika socjalnego, [więcej](#): art.116, Dz. U. 2004 Nr 64 poz. 593.

Wraz z nabywaniem doświadczenia zawodowego, możliwość zdobywania kolejnych kategorii kwalifikacji:

W kategorii II – w przypadku tytułu licencjata co najmniej 1 rok doświadczenia zawodowego na stanowisku pracownika socjalnego, w przypadku tytułu magistra – brak wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.

W kategorii I – co najmniej 2 lata doświadczenia na stanowisku pracownika socjalnego kategorii II.

Wiodący pracownik socjalny: co najmniej 2 lata doświadczenia jako pracownik socjalny I kategorii.

Wraz z nabywaniem doświadczenia zawodowego, możliwość zdobywania kolejnych kategorii kwalifikacji:

W kategorii II – w przypadku tytułu magistra – brak wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego, w przypadku tytułu bakaławra – co najmniej 1 rok doświadczenia zawodowego na stanowisku specjalisty pracy socjalnej.

W kategorii I: co najmniej 2 lata doświadczenia na stanowisku specjalisty pracy socjalnej kategorii II.

Wiodący specjalista pracy socjalnej: co najmniej 2 lata doświadczenia jako specjalista pracy socjalnej I kategorii.

2.7.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Pracownik socjalny

Ze względu na to, że dostęp do zawodów (PL) Pracownik socjalny bywa warunkowany posiadaniem obywatelstwa polskiego – wtedy gdy chodzi o zatrudnienie na podstawie [Ustawy o pracownikach samorządowych](#). Konieczna jest znajomość polskich przepisów dotyczących pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego. Rekomendowana jest także nostryfikacja dyplomu.

PODSTAWY PRAWNE I INNE ŹRÓDŁA

Asystent osoby z niepełnosprawnością. Wyszukiwarka opisów zawodów, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow> (dostęp: 23.03.23).

Centralna Komisja Egzaminacyjna. (2017). Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie (kształcenie według podstawy programowej z 2017 r. Opiekun osoby starszej 341202).

DRP MRiPS (2023). Klasyfikacja zawodów i specjalności, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci> (dostęp: 20.03.23).

ENIC-NARIC Polska (2023). Zagraniczne systemy kształcenia wyższego „Ukraina. Praktyczny przewodnik po uznawalności wykształcenia”, na: <https://nawa.gov.pl/images/OPRACOWA-NIA-2023/UKRAINA.pdf> (dostęp: 10.07.23).

European Training Foundation. (2023). Comparison report of the European Qualifications Framework and the Ukrainian National Qualifications Framework, na: <https://europa.eu/europass/system/files/2023-02/Comparison%20report%20final%20rev%202023-02-2023%20EN.pdf> (dostęp: 11.04.23).

Gruza, M., Hordyjewicz, T. (2014). Klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy. Tworzenie i stosowanie. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Hasła LEX, na: <https://www.profinfo.pl/hasla-lex> (dostęp: 30.06.23).

Informacja o zawodzie. Opiekunka domowa (532201). (2019). Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy.

Informacja o zawodzie. Osoba do towarzystwa (516201). (2019). Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy.

Informacja o zawodzie. Pracownik socjalny (341205). (2018). Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy.

Informacja o zawodzie. Siostra PCK (532202). (2019). Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy.

Lantero, L., Spitalieri, S., Dirovonskyte, L., Ferranti, L., Suprun, K., Krasnoschok, V., Vahina, T., & Makarevych, Y. (2022). EC Guidelines on Fast-Track of Recognition of Ukrainian Academic Qualifications. <https://education.ec.europa.eu/document/guidelines-on-fast-track-recognition-of-ukrainian-academic-qualifications>

NAWA. Nostryfikacja dyplomów ukończenia studiów, na: <https://nawa.gov.pl/uznawalnosc/informacje-dla-uczelninostryfikacja-dyplomow> (dostęp: 14.07.23).

Obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. 2018 poz. 227).

Opiekun medyczny. Wyszukiwarka opisów zawodów, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow> (dostęp: 23.03.23).

Opiekun osoby starszej. Wyszukiwarka opisów zawodów, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow> (dostęp: 23.03.23).

Opiekun w domu pomocy społecznej. Wyszukiwarka opisów zawodów, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow> (dostęp: 23.03.23).

Opiekunka domowa. Wyszukiwarka opisów zawodów, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow> (dostęp: 23.03.23).

Opiekunka środowiskowa. Wyszukiwarka opisów zawodów, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow> (dostęp: 23.03.23).

Osoba do towarzystwa. Wyszukiwarka opisów zawodów, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow> (dostęp: 23.03.23).

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Opiekunów Medycznych (2021). Podawanie leków w DPS, na: <http://opiekunmedyczny.org/podawanie-lekow-w-dps/> (dostęp: 31.08.23).

Pracownik socjalny. Wyszukiwarka opisów zawodów, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow> (dostęp: 23.03.23).

Punkt Koordynacyjny ds. Polskiej i Europejskiej Ramy Kwalifikacji. Polska Rama Kwalifikacji (PRK) i Europejska Rama Kwalifikacji (ERK), na: <https://prk.men.gov.pl/polska-rama-kwalifikacji-prk-i-europejska-rama-kwalifikacji-erk/> (dostęp: 14.07.23).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 991).

Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 15 kwietnia 2022 r. zmieniające roz-

porządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. 2022 poz. 853).

Siostra PCK. Wyszukiwarka opisów zawodów, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow> (dostęp: 23.03.23).

Sławiński, S. (2017). Słownik Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Instytut Badań Edukacyjnych.

Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, Dz.U. 2023 poz. 103.

Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. 2020 poz. 226).

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2004 Nr 64 poz. 593).

Źródła ukraińskie:

Міністерство Соціальної Політики України Наказ 29.03.2017 № 518 Про Затвердження Випуску 80 „Соціальні Послуги” Довідника Кваліфікаційних Характеристик Професій Працівників, на: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0518739-17#Text> (dostęp: 10.03.23).

Супроводжувач осіб з обмеженими можливостями, на: <https://register.nqa.gov.ua/profstandard/suprovodzuvac-osib-z-invalidnistu> (dostęp: 7.04.23).

Міністерство Охорони Здоров'я України Затверджено Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 29 березня 2002 р. № 117 довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників.

Випуск 78 Охорона здоров'я, на: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#Text> (dostęp: 7.04.23).

Wiejska 12, 00-490 Warszawa
+48 22 538 91 03 • iomwarsaw@iom.int • www.iom.int